

[195]

**FRANCISCI PETRARCHÆ
ILLVSTRIS PŒTÆ**

VITA

SECUNDUM IANNOZZUM MANETTUM

INCIPIT FÆLICITER.

Edizione di riferimento

Type : texte imprimé, monographie

Auteur(s) : Tomasini, Giacomo Filippo

Titre(s) : Iacobi Philippi Tomasini Patavini episcopi æmoniensis
Petrarcha redivivus [Document électronique] : integram pœtæ
celeberrimi vitam iconibus ære cœlatis exhibens... ; accessit
nobilissimæ feminæ Lauræ brevis hostoria

Type de ressource électronique : Données textuelles

Publication : 1995

Description matérielle : 270 p.

Note(s) : Reproduction : Num. BNF de l'éd. de Cambridge (Mass.) :
Omnisys, [ca 1990] (Italian books 1601-1700 ; 76.2). 1
microfilm Reprod. de l'éd. de Patavii: typis Pauli Frambotti,
1650

Notice n° : FRBNF37252512

nota:abbiamo eliminato tutti gli accenti (es.: à, è)
in particolare abbiamo mantenuto la grafia /e/ per /æ/
abbiamo usato la trascrizione moderna di á, é, ú (am, em/en,
um/un)
abbiamo mantenuto i caratteri /&/ = /et/ ed /e/ = /æ/
abbiamo cambiato la /u/ in /v/ (iuuenis - iuuenis)
abbiamo cambiato il segno /?/ nel corrispondente /s/
non abbiamo corretto la prima lettera minuscola dopo il ./ o
la maiuscola dopo il /:/

Franciscus Petrarchi cuiusdam scribæ filius cognomento Petrarcha a Petracho patre R. littera sive euphone, sive potius, ut quibusdam placet; amplificandi nominis sui causa interposita trecentesimo quinto supra millesimum Christianæ salutis anno illucescente vigesimæ diei Quintilis mensis aurora Arecii natus est in vico quodam qui vulgo Horti vicus dicitur. Hac forte die eadem fere nativitatis suæ hora exules Florentiam populi, qui iam pridem patria extorres se Aretium Bononiamque contulerant contractis undique auxiliis ad portas patrie, si qua fors fuisset ulciscendi gratia certatim contenderunt. Hæc enim omnia ipse in epistola quadam ad Ioannem Boccacium eius temporis egregium Pœtam manifeste testatur. Vetusta eius origo supra Parenzum quendam avum suum ab Ancisa propinquo Florentinorum oppido reperita traducitur. Petrarchus igitur pater, quanquam Ancise oriretur Florentiæ tamen habitavit: ubi præ ingenii excellentia ac singulari linguæ elegantia ad magnos Italiæ principes primum Florentini populi nomine pro arduis rebus oratoris officio elegantissime usus est.

Scriba deinde ad magistratum reformationum ex magno huiusmodi hominum numero cæteris omnibus non iniuria ob ingenii acrimoniam & linguæ elegantiam præpositus ipse unus diligitur quo in magistratu tametsi aliquot annos officio suo diligenter atque integre fungeretur in magna tamen illa civili & turbolenta dissensione quæ inter albos & nigros duas diversas civitatis factiones invaluit, quemadmodum in Dantis vita latius descripsimus, propterea quod albis adhæsisse videretur una cum cæteris albarum partium fautoribus urbe exa[196]ctus Aretium concessit, ac dum fallaci spe Florentiam redeundi in hoc loco aliquamdiu commoraretur, factum est, ut filium ex uxore sua susciperet quem diminute veteri quadam infantilis indulgentie ritum pro Francisco Checcum appellavit, cum alterum nomine Gerardum iam pridem habuisset. hic est ille Gerardus qui infinitis pœne secularis vitæ, ut ita dixerim, incommodis posthabitis arduum illud Carthusiensium Monasterium intrare non formidavit; ibi monasticam vitam iuxta, asperiores quasdam eius religionis constitutiones asperrime usque ad extremum ducens Maternæ in pace quievit.

Paucis deinde annis post hanc filii sui nativitatem Petrarchus omnes exulum, cum quibus conspiraverat, conatus in irritum actenus evasisse, atque ad nihilum recidisse conspicatus, in

Galliam Transalpinam versus Avinionem, ubi forte ea tempestate Summus Pontifex residebat, simul cum universa familia sua perrexit, hic sedem suam constituens, ubi Franciscum primis pueritie annis iam ad discendum aptum prospexit, in parvam quamdam Provinciæ urbem transmisit, cuius nomen Carpentoras dicebatur, ut ibi a preceptore nescio quo egregie erudiretur. Inde quadriennio Grammaticis eruditus posteaquam prima illa puerilia studia transegit, e vestigio ad Montem Pessulanum oppidum per ea tempora florentissimum, ut Ius Civile cognosceret, non sine molestia, quod suavibus Ciceronis, & Maronis libris iam mirum in modum oblectaretur, vicina iam pubertate traducitur, ubi quadriennio etiam in cognoscendo Iure civili consumpto non iniussu patris Bononiam proficiscitur, quo in loco alterum itidem quadriennium in cognitione iuris prope contrivit. Septem namque annos in studiis civilibus incassum amisit, ut ipse in epistola quadam aperte demonstrat, in qua de hac tanta temporis iactura vehementius conqueritur, quamvis nonnullos Ciceronis, & Virgilii libros clanculum, ne pater nescire posset. hoc interim tempore legisset post obitum vero patris utpote tunc primum sui iuris effectus, cunctis iuris civilis codicibus eiusque ineptis comentationi[197]bus abdicatis circa primos adolescentiæ sue annos humanitatis studiis omnino se dedicavit. Quo circa studiorum gratia Tholosam concessit. Inde quarto anno reversus Parisiensium in urbem contendit. Quarto rursus anno Neapolim eo tempore opportune adivit: quo Robertus inclitus Siciliæ Rex forte convenerat. Hinc postea abiens quarto quoque anno, sic studiorum suorum cursum per quadriennia partiebatur, eodem remeavit. In Galliam, deinde Cisalpinam profectus Veronæ primum, mox Parmæ ac Ferrariæ, demum Patavii aliquamdiu fuit. Mediolanum post hæc ac Ticinum venit. Pisas & Aretium dilectum primi exilii et originis suæ locum visendi gratia petiit. Venetiis denique aliquantulum permansit: ut ipse hæc omnia in epistola quadam ad Guidonem Archiepiscopum Ianuæ omnium studiorum suorum cursus prosecutus apertius ostendit. In his igitur humanarum & divinarum rerum studiis diutius per varia & diversa loca quemadmodum diximus, versatus usque ideo profecit, ut inter cæteros præcipuos laborum suorum fructus primum dicendi elegantiam iam supra mille annos pœne defunctam ob inhumanam quandam primo Romanorum Imperatorum crudelitatem, qui urbem Romam omni sevitiarum genere crebris proborum & doctorum virorum trucidationibus nefarie nimis vexaverant: ob sævissimum deinde Longobardorum dominatum, qui totam Italiam quatuor supra ducentos circiter annos occupatam penitus devastaverant, præcipua quadam ac prope diurna ingenii excellentia e tenebris in lucem revocavit. Nam & primus

complures Ciceronis libros per multa sæcula Italis antea occultos ac propemodum amissos sua singulari diligentia nobis restituit, atque eius epistolas prius hinc inde varie dispersas eo ordine, quo nunc videmus, in sua volumina redegit, & suo quodam excellentiori dicendi genere seipsum posteris in soluta oratione, & carmine ad imitandum præstitit quod nulli alii usque ad tempora sua contigisse legimus, ut in utroque dicendi genere prævaleret. Etenim si duo apud Latinos & totidem apud Græcos humanorum ingeniorum fulmina altera ab altero dicendi genere destituta videntur, quid de cæteris putandum est? Quippe immortalia illa Demosthenis & Ciceronis ingenia quæ quidem in soluta oratione velut in regno suo dominantur ac triumphant, in carminibus manca & debilia fuisse conspiciamus, & veneranda in versibus Homeri, & Virgilii maiestas, in prosis orationibus ita claudicat, ut qui ab eis dicta fuisse ignoraret eorum esse, perpetuo contenderet, quod in cæteris quoque artium studiis evenire perhibetur, ut nullus in pluribus excellat. Id propterea natura, comparatum esse arbitrantur, ut si ipsa parens rerum vitia vel omnia vel plura largiretur, unde postea alteri traderetur habere non posset. Solus igitur Petrarcha hac precipua & pœne divina gratia præditus in utroque dicendi genere valuit. Proinde tanto in honore apud omnes habebatur, ut non amplius Franciscus Petrarchi, sed Franciscus Petrarcha amplificato nomine ubique appellaretur. Cuncti etiam paulo humaniores omnium gentium populi eius nomen venerari videbantur. Unde Aretini cum ipsum e Roma revertentem, quo iubilæi gratia perrexerat, Aretium divertere accepissent, ut dilectum nativitatis sue locum viseret, sibi adventanti tanta omnium congratulatione occurrerunt, ut Regi aut magno Principi amplius, sicut ipse in epist. quadam commemorat; fieri non potuerit. Florentini quoque, qui Petrarchum patrem antea relegaverant, paternæ relegationis contumaciam revocantes filio tanto & tam singulari viro omnia patris errata gratis condonarunt. De quo quidem tam præcipuo & tam peculiari erga se beneficio ipse Florentino populo gratias agens epistolam quandam laudibus & gratias refertissimam scribit. Incliti insuper Principes admirabili & pene incredibili virtutum suarum fama pertracti personam suam ita observabant, ut inter se de eo habendo certatim fere contenderent. Summus namque Pontifex ipsum ad sanctitatem suam sepe numero per epistolas accersivit, magnos sibi dignitatis gradus si accederet ultro pollicitus, quod etsi primam, sicut dicitur, tonsuram iam pridem accepisset, ut facilius [199] iuxta, sua tenuitate patrimonii cogent, in otio viveret, maiora tamen hec Summi Pontificis oblata utpote tranquillam studiorum suorum quietem perturbatura recusare non dubitavit. Id ipsum, & potentissimum Mediolanensium Ducem, & illustrem Patavii

Principem nonnunquam fecisse constat, ut ingentia sibi munera ultro pollicerentur, si secum conversari atque habitare vellet. At ipse cum quibusdam præclaris principibus aliquamdiu vixit. Penes enim summum Pontificem tempore iuventutis suæ aliquantulum commoratus est. Sed ingenti quadam curialis, ut aiunt, vite tedio postea affectus ita inde abiit ut nunquam in posterum redire voluerit, quamvis sepius ab ipso Pontifice per epistolas, & apostolicas oblationes multum admodum invitaretur. & cum Galeazo Vicecomite Mediolanensium ductore aliquot annos permansit, & cum quibusdam denique aliis egregiis principibus conversatus tria & ea quidem præcipua legationis munera his temporibus dignissime obivit. Venetias quippe causa pacis inter Venetos, & Ianuenses reformande Romanorum Regem in extrema barbarie forte degentem pro Ligustica pace, ut eius verbo utar, & ad gratulandum denique Ioanni Francorum Regi Britannico tunc carcere liberato orator missus est, quemadmodum ipse ad Ioannem Bocatium in epistola quadam scribit, tantoque in honore memorati principes eum habebant, ut de prælationibus & præcessibus velut in ambulationibus fieri consuevit vicissitudinaria inter se controversa crebro oriretur. Verum ille quoniam erat singulari prudentia, nec minori modestia peditus, numquam adduci potuit, ut tantis & tam præstantibus populorum ductoribus se in honore præferri pateretur. Quid plura de maximo eius honore dicam, cum sexcenta sint eiusmodi quæ ingentem eius gloriam fuisse aperte declarent? Sed ceteris omnibus brevitatis causa omissis, unum tacitus præterire non possum, quod ita mirabile est, ut quiddam huic nostro simile mirata antiquitas pro miraculo litteris mandaverit. Etenim dum in Gallia Cisalpina admodum adolescens degeret, non modo de Italia, sed **[200]** de ulteriori etiam Gallia nobiles quosdam, & ingeniosos viros sola visendi gratia in epistola quadam ad se ipsum venisse testatur: & quod mirabilius est, & vix credibile, nisi ab eo ipso vel idoneo veritatis assertore ibidem confirmaretur. Cæcum nanque grammaticum per totam fermem Italiam ipsum quæritasse, ac tandem aliquando convenisse tradit atque præ nimio conveniendi sui desiderio ipsum sublatum manibus filii & discipuli, quibus ambobus pro vehiculo utebatur, caput eius & dextra manum crebris osculationibus petiisse describit, quasi tactu ipso eximio & pene infaticabili sui desiderio satisfacere, quando quidem visu satiari non posset. Hæc omnia ipse, ut diximus, in epistola quadam ad Donninum grammaticum Placentinum aperte commemorat. Quamobrem de ultimis Hispaniæ Galliarumque finibus usque ad urbem Romam quosdam venisse nobiles sola visendi doctissimi viri causa minime mirari se dicit quod de T. Livio scribit Hieronymus, cum sibi superiora provenerint. Ad hæc omnia vel maxima gloriæ insignia nihil deesse

videbatur ad gloriosum hominis cumulum, nisi ut Laurea corona insigniretur qua apud veteres Græcos & Latinos Imperatores egregiosque pœtas tantummodo coronatos fuisse constat. Id ne consummatæ hominis gloriæ deesset, magna quadam ac solempni celebritate Romæ coronari meruit. Hanc pœticam Lauream per quinquaginta supra noningentos circiter annos a Claudiani temporibus, qui imperante Seniore Theodosio floruit, usque ac hunc nostrum Petrarcham perpetuo intermissam solus ipse non immerito assumpsit, ut quod vetus pœta iamdiu antea ultimo accepisset, Florentinus & novus vates eodem modo accipiens post tot annorum curricula renovaret.

Cum hæc igitur humanitatis studia per longinqua ac diversa terrarum loca Pythagoram & Platonem duas summos Philosophos egregie imitatus diutius perscrutaretur, atque propterea in maximo honore apud omnes fere orbis terrarum gentes, quemadmodum supra diximus haberetur, demum vitam solitariam utpote huiusmodi humanarum ac divinarum rerum [201] studiis accommodatiorem adamavit. proin de ceteris omnibus mundi pompis, & honoribus posthabitis in Euganeis collibus non amplius quam decem milia passuum a Patavio urbe distantibus se in otium contulit; ubi & domum parvam solitudinis gratiam instruxit, & aliquot oliveta nonnullasque vineas parvo emptas adiunxit. In hoc tam opportuno atque tam accommodato loco in studiis suis usque ad extremum vitæ longius versatus multa memoriæ mandavit; de quibus omnibus antequam mentionem faciamus, formam & habitudinem corporis, & domesticos mores eius parumper enarrare satius esse censemus. Forma eius ita decora fuit, ut maiestatem quandam præ se ferre videretur. nam præter singularem quandam corporis pulchritudinem hilari facie grauitate condita & statura procera adeo ornabatur, ut præcipuam accensoriam personæ dignitatem visentibus demonstraret. Ad naturalem quoque gravitatem acerba & immatura in adolescentia canities accedebat. quod licet ipse ab initio moleste ferret seipsum, tamen præclarorum virorum exemplis consolabatur quibus adolescentibus hoc idem contigisset. Siquidem & Numæ incanum mentum & Virgilii iuvenis barbam candidiorem, & Domitiani adolescentis comam senescentem, & Stiliconis festinam, & postremo intempestivam canitiem Severini sibi ipsi interdum consolandi gratia ante oculos proponebat, valetudine prosperrima usque ad senectam usus. Tanta enim corporis agilitate ac dexteritate prevalebat, ut vix ab aliquo superari posset. In senectute autem postea tantis languoribus vexabatur, ut agmine facto sicut ipse quodam loco dicit, omnia morborum genera circumsilirent atque invaderent.

Itaque sexto & sexagesimo ætatis suæ anno tanta corporis imbecillitate tenebatur, ut absque ope famulorum nullatenus ambularet. Huius rei causam medici partim aquæ potum exitisse aiebant, qua quotidie uteretur, partim vero quotidiano pomorum esui & inediæ carniū, & assiduis ieiuniis hanc eius debilitatem imputabant. Nec minor animi sui decor quam corporis fuit. Nam in moribus semper usque a primis pueritiæ an[202]nis gravitatem servavit. & quamquam florenti ætate in odīs suis, quibus natura aptissimus erat lascivis amoribus indulgisse videretur, a gravitate tamen censoria ungue latius, ut dicitur, non recedebat: quod quidem complura ab eo per omne tempus ætatis diligenter servata manifestissime probant. Siquidem ieiunium a pueritia animose cœptum usque ad extremum fere vitæ suæ annum accuratissime simul atque constantissime sine intermissione retinuit. idque ieiunium ita accurate custoditum inedia sextæ feriæ cum solo aquæ potu quasi acriori sale condiebat. Media insuper nocte addicendum Christo laudes iugiter surgebat. qui mos ab eo magna cum cura servabatur, nisi forte aliqui morbi nonnunquam interrupissent. Quid plura? tantum abest ut ipse lascivis amoribus inhæreret, ut ob religiosam quandam vitæ continentiam atque severitatem & sanctimoniam morum non defuerint, qui ipsum perpetuam castitatem ac virginitatem continuisse traderent. quod forte mirari desinemus si abstinentiam & asperitatem victus, si aquæ haustum, si crudas herbas, si pomorum esum, si præterea quotidianum & perpetuum ieiunium, quibus non modo non offendebatur, sed vehementius oblectabatur, nobis ante oculos proposuerimus. Quod si hæc vera sunt, ipsum aliud profecto in memoratis odīs quam nuda eius verba sonare videantur pœtico more intellexisse manifestum est.

Acerrimi, & ardentissimi ingenii ac tam fidelissimæ memoriæ traditur, ut in miraculum usque procederet. Siquidem nonnulli ipsum supra viginti millia versuum quandocunque recitare placuisset, retulisse scribunt. per omnem ætatem suam inexhausta quadam legendi cupiditate ferebatur, cuius nimirum insatiabilem, ut ipse quadam loco dicit, natura ipsum finxerat. Itaque non contentus Latinæ linguæ libris, qui per id tempus vulgo habebantur, vetustos codices, quos & Varronem & Ciceronem aliosque doctissimos viros quondam posteris scriptos reliquisse noverat, assidue perquirebat. Unde inter Belgas & Helelveticos sicut ipse testatur, vigintiquinque ætatis annos na[203]tus accuratissime quæritabat: ubi præter epistolas & nonnullas Ciceronis orationes duos illos præclaros eius de Gloria libros extremo fere Germanie angulo abstrusos post multos quærendi labores demum inveniens e tenebris in lucem eruit; ipsosque cœtaneis suis singulari eius diligentia restitutos incuria eorum

nobis ablatos satis admirari non possum. Neque hoc etiam infaticabili & inexhausto legendi desiderio ullatenus satisfecit quin imo linguam Græcam per ea tempora omnino novam & peregrinam, atque ut ita dixerim ab Italia longe abhorrentem, discere concupivit, ut per maximam quandam Græcorum librorum copiam suo illi lectitandi desiderio satisfaceret, quandoquidem in quotidiana & perpetua Latinorum voluminum pervolutione satisfacere non posset. Quocirca primus a Barlam monacho litterarum Græcarum in primis peritissimo, vel potius tantummodo doctissimo, Catonem censorium imitatus, qui in senectute litteras Græcas discere non erubuit, Græce edoceri cœpit. In his peregrinis alienarum litterarum studiis multi admodum, ut arbitror, præ singulari ingenii ac memorie excellentia diligentia adhibita profecisset, quanquam ipse moderate ut cætera se forte profecisse dicat, nisi importuna memorati præceptoris mors sibi ipsi iam discere incipienti invidisset. Proinde ad lectionem Latinorum librorum reversus, simul ac cuncta profana gentilium volumina legendo percurrit, postremo sacris codicibus operam dedit, quorum veneranda lectione incredibiliter delectabatur. unde & cum religiosissimis simul atque doctissimis eius temporis viris magnam per epistolas familiaritatem contraxerat, ita ut eos crebro per litteras precaretur, ut sui in divinis eorum orationibus, maxime vero in consecratione dominica sine intermissione meminissent. Cum itaque formam & habitudinem corporis & domesticos mores eius, sicut promisimus, breviter attigerimus, reliquum est, ut egregia scripta sua deinceps recenseamus; si prius tamen quandam Sorgiæ fontem. nam hic & Arquadæ, quadam ut diximus Patavii villa, magnam suorum operum partem adumbravit ac con[204]fecit. Sorgiam igitur nobilissimum Narbonensis Provinciæ fontem esse aiunt, cuius origo e specu quodam saxei montis tanta clarissimarum aquarum copia emanat, ut fluvium eiusdem nominis, cum in planitiem largius descenderit, ac se in lata camporum æquora effuderit, optimis piscibus abundantem efficiat. ubi ergo se in campos latius effudit in fundo suo lætas herbas ita suaves producit, ut boves vel bibendi vel adaquandi vel pascendi, spatiandive gratia eo adducti, cum illam limpidarum aquarum claritatem prospexerint, a fundo ipso mersis usque capitibus petere ac carpere contentur; per planiciem deinde parvo cursu contentus penes Avinionem oppidum in Rhodanum influit. Hic itaque fons, licet aquarum copia, abundantia piscium, herbarum fertilitate non ignobilis & incolentibus & transeuntibus esse videatur, longius tamen diuturno præstantissimi Pœtæ incolatu omnibus & doctioribus & semidoctis innotescit. Pluribus quippe scriptorum suorum locis perpetuam quandam huius amœnissimi fontis mentionem fecit. Magna etenim huius fontis amœnitate captus

complures ibi annos quietissime habitavit, atque studia sua ita peregit, ut multa memoriæ mandaret. Proinde hunc locum, ubi memoratus Sorgia rex fontium, ut ipse dicit, oriebatur transalpinum Heliconem suum appellare solebat. Ea igitur quæ hoc loco scripsit una cum reliquis scriptis suis apud nos extant. Nam præter odas materno sermone compositas, quas cantilenas & sonetia vulgato nomine dicunt, plura etiam litteris tradidit Eclogas enim duodecim egregiis bucolicis carminibus edidit: Epistolas multas scripsit numero circiter quadringentas mille, aliis, ut eius verbis utar, non ob aliam causam, quam quia locus non caperet omissis, easque in duo volumnia instar Tullianarum ipse digessit. Horum alterum rerum familiarum; alterum senilium nuncupavit. Tertium quoque ad Barbatum: quemdam Sulmonensem versibus dictatum adiunxit. Invectivas in Gallum, & in Medicum composuit. Scripsit insuper de Remediis ad utramque fortunam libros duos: de Vita solitaria ad Philippum Cavallacensem Episcopum libros duos: **[205]** de Otio religioso unum; Rerum memorandarum libros quatuor; de Ignorantia sui & aliorum ad Donatum nescio quem; librum unum de Secreto conflictu curarum suarum, & contra clericos libros. De Viris illustribus unum: licet quidam nomine Lombardus post eius obitum alterum suppleverit: cunctas præterea Scipionis Africani laudes in uno volumine per libros novem distincto hexametris carminibus mirabiliter congegit: quem librum Africam inscripsit, licet morte præventus ei ipsi iam immature edito ultimas, ut cupiebat, manus imponere non potuerit. quas ob res in hac tanta scriptorum suorum confectione id præcipue curasse visus, ne moriens minorem vel maiorem potius nominis sui gloriam relinqueret quam vivens reportasset, siquidem paulo antequam moreretur & Africam ipsam emendabat, & nova ut aiunt opera cudebat. In hac itaque tam gloriosa & tam fœlici vita usque ad septuagesimum ætatis sue, annum in magnarum ac variarum rerum studiis versatus Arquade obiit: quo, ut diximus, se in otium contulerat. Hunc ultimum eius finem a reliqua ante acta vita nullatenus discrepasse aiunt. Nam quemadmodum ab ineunte ætate usque ad extremum in continua quadam altissimarum rerum contemplatione simul atque diuturna æternæ vitæ præmeditatione, tanquam in iucundo quodam diversorio, suavissime commorabatur; sic demum in Dei gratia, quantum per ea que in morte apparuisse ferunt coniectura augurari possimus, gloriosissime defunctus ex hoc caliginoso carcere in cælos ad patriam remeavit. Peregregium namque discipulum suum nomine Lombardum, quem ipse unice diligebat, in cuius sinu moriens expiravit, hæc de eo paulo post obitum sinun retuliffe perhibent. Ipsum scilicet moribundum in extrema ultimi spiritus sui efflacione ærem quendam tenuissimum in candidissime nubecule speciem exhalasse, qui instar incensi

thuris usque ad laquearia tabulati altius elatus ibidem vel paululum requievit, postremo in ærem limpidissimum paulatim resolutum evanuisse. Hoc adeo mirabile ubi auctoritate memorati discipuli & aliorum qui aderant te[206]stimoniis comprobatum ac creditum est, pro miraculo habitum, divinum pœtæ spiritum ad Deum revertisse propalam indicavit. Etenim in quotidianis & pervulgatis hominum mortibus, quos vita communis ferre consuevit, vel hec vel his similia nullo unquam tempore contigisse legimus. Per hunc igitur modum Pœta noster gloriosissime defunctus ibidem in arca quadam marmorea sepultus esse dicitur: quam his tribus eius humilibus versibus insignitam extare tradunt. Epigramma plenum modestia eiusmodi est:

*Frigida Francisci lapis hic tegit ossa Petrarce.
Suscipe virgo parens animam, sate virgine parce,
Fessaque iam terris cæli requiescat in arce.*

De hac præcipua eius morte Collutius non ignobilis nostri temporis pœta libellum quendam composuit

EXPLICIT FRANCISCI PETRARCÆ VITA.